

MISSIONENS OPGAVER OG MÅLSÆTNING IDAG

Et nordisk studieproject

Det dokument som her gjengis i uddrag er resultatet av et gruppearbeid under Nordisk Misjonsråd og ble endelig vedtatt på dette råds møte i Aarhus i mai i fjor. En nordisk felleskomité, med nasjonale komitéer i de respektive land, står for «studieprosessen», som tenkes å strekke seg over en fireårsperiode. Om behovet for et studieprosjekt som dette kan det bare være én mening. Den radikalt nye situasjon misjon og kirke befinner seg i idag, gjør en ny gjennomtenkning av målsetning og oppgaver til en absolutt nødvendighet. — Red.

I

Gennem de senere år er der indenfor kristenheden verden over blevet rejst en lang række spørgsmål, som er af fundamental betydning for missionerne, og som vi bliver nødt til at tage op til grundig overvejelse. Disse spørgsmål rejser sig ud af selve den ændrede situation, vi står i. Kirkerne i Asien og Afrika er blevet selvstændige (eller er ved at blive det), og det betyder, at missionerne fra Vesten på en lang række punkter må tage hele deres traditionelle forhold til disse selvstændige kirker op til overvejelse; det betyder, at «vort» missionsarbejde finder sted i en anden ramme, hvor fællesskabet stiller spørgsmål til vor egen frihed. Samarbejdet mellem kirker og missioner vokser overalt; flere missioner arbejder sammen i samme kirke i Asien/Afrika; afrikansk/asiatiske kirker danner deres egne sammenslutninger eller direkte kirkeunioner; dette igen rejser spørgsmål til missionernes arbejde, og der skal tages stilling til nye elementer i billedet af praktisk og principiel art. Og som en del af alt dette er der nødvendigheden af på en ny måde som missionerende kirke at komme

ud i de områder — geografisk, kulturelt, sociologisk — hvor frontlinierne går i situationen idag, at være der, hvor mennesket af idag virkeligt befinder sig.

Spørgsmålene rejser sig ud af vor egen situation i vore egne skandinaviske lande. Ikke blot er der mange steder en stigende interesse for mission udenfor de kredse og grupper, som traditionelt har været knyttet til missionerne, men sagen drejer sig om kirkens forståelse af sig selv som missionerende kirke i sin egen situation herhjemme; en lang række felter kan nævnes, hvor dette kommer til udtryk, og hvor der idag er brydninger og nybrud. Problematikken omkring det voksende skandinaviske engagement i teknisk assistance til udviklingslandene skaber en ny sammenhæng og ny scene for disse spørgsmåls debat og aktualitet.

Ganske vist er det af rent praktiske grunde fundet nødvendigt nedenunder at skelne mellem problematikken «derude» og «herhjemme», men begge steder drejer det sig om det samme; kirkens sendelse til verden med evangeliet.

Og spørgsmålene til missionen og kirken kommer — ind igennem alle de ovenfor antydede områder — fra teologisk side og vedrører hele vor grundopfattelse af, hvad mission i virkeligheden er, hvad en missionerende kirke er. Vort missionssyn udhamres og kommer til udtryk i de praktiske afgørelser, i alle facetterne af vore arbejdsformer. På en missionsstyrelses normale dagsorden er der punkter, som indebærer vidtrækkende principielle afgørelser; vi skal tage en praktisk stilling i en konkret situation, og under disse praktiske spørgsmål ligger der principielle synspunkter. Her har vi brug for at studere spørgsmålene, hvis vi skal handle ansvarligt i den situation, vi står i.

Alle disse spørgsmål er blevet debatteret i adskillige år; idag er de højaktuelle. Der ligger rapporter og materialer fra konferencer og studier under Det Internationale Missionsråd og mange andre steder, og dette må tages i betragtning. Hovedsagen er her, at alt dette studeres og debatteres i *vor egen konkrete situation*, hvor vi skal tage vore egne afgørelser under ansvar — helt ind i missionernes styrelser. Professor Freytag sagde engang «at vedtage en principiel resolution er ikke det samme som at tage en

konkret afgørelse; vi vedtager mange af de første, men tager få af de sidste».

Titlen på dette studium «Missionens opgaver og målsætning idag» er vidtspændende, og vi ved klart, at vi ikke kan dække hele dette felt. Alligevel holder vi fast ved titlen; det vigtigste for os er ikke at forsøge at løse alle mulige missionsproblemer, men netop at spørge om «målsætningen» principielt og ganske konkret i vort praktiske arbejde — og at gøre det «idag» i netop de situationer, hvori vi står netop i vor egen tid.

Vi kalder det et «nordisk» studium. Vi ved meget vel, at der i mange henseender er betydelige forskelle mellem situationerne i de forskellige skandinaviske lande, og det er også hensigten (som det fremgår senere i dette dokument), at de enkelte lande forventes at udforme studieprocessen mere i detaljer under hensyntagen til de specielle forhold i det pågældende land. Men trods forskellene hører vi alligevel sammen; på adskillige felter arbejder skandinaviske missioner direkte sammen; at selve Nordisk Missionsråd eksisterer er et udtryk for en samhørighed, som også giver baggrund for et fælles studium. Vi håber gennem denne fælles studieproces at kunne udveksle erfaringer og synspunkter, at lære af hinanden og hindandens situationer

Vi har beregnet en lang studieperiode på 4 år. Vi skal have tid til at komme i gang. Og — fremfor alt — der skal være tid til, at processen kan komme ind i selskabernes normale arbejde, i missionskonferencer og -kurser, i sekretærmøder, diskussioner med missionærer og mange andre. Vi håber, at der ved siden af dette kan dannes specielle studiegrupper blandt studenter, gennem de kristne studenterbevægelser, og at nogle af emnerne eller problemstillingerne evt. kan behandles i universiteternes undervisning. Vi håber på hjælp fra institutterne for missionsstudium. Hvor det er muligt, bør også de asiatiske/afrikanske kirker, som de forskellige missioner samarbejder med, inddrages i studiet. Vi håber, at hele studieprocessen vil få visse håndgribelige resultater i form af en studiekonference, litteratur osv., men det vigtigste resultat ligger i selve studiearbejdet gennem de fire år.

II

Som startpunkt for denne studieproces er emnerne opstillet indenfor to hovedgrupper, den ene vedrørende missionsarbejdets problematik i forholdet til de unge kirker, den anden problematikken i vore egne hjemlande. Denne adskillelse er i og for sig ganske utilfredsstillende og måske dybest set betydningsløs; det er åbenbart, at emnerne vil og skal gribe ind i hinanden. Formuleringerne, der følger nedenfor, er kun rent foreløbige. Det er hensigten, at disse spørgsmål skal formuleres videre, udbygges og specificeres i den lokale situation og under det videre studium.

A. *Missionsarbejdets problematik i samarbejdet med de unge kirker*

Der er mange linier i billedet. Her kun et par antydninger.

Det hele drejer sig om kirkens sendelse *til verden*. Alle de praktiske og teoretiske spørgsmål, vi beskæftiger os med, tjener dette ene formål — og hvis ikke, da er de i og for sig kun af sekundær betydning. Evangeliet skal nå ud til alle de mennesker, som ikke har hørt det (og — hvad der i dybeste forstand er det samme — ikke har forstået det). Selve befolkningstilvæksten betyder, at der rent faktisk er flere og flere mennesker, som ikke har hørt evangeliet. De kulturelle brydninger, fremvæksten af moderne storbyer, af industrisamfund og en række andre tilsvarende fænomener betyder, at evangeliet skal forkyndes ind i nye «sociologiske områder», for mennesker, som lever i en «ny verden». Whitby-konferencen (1947) og Willingen-konferencen (1952) talte stærke ord om nødvendigheden af ny bevægelighed, om at missionen skulle op af skyttegravene og ud i frontens bevægelighed. Konferencen i New Delhi (1961) fortsatte ad samme linie.

Altfor ofte er vi som kirke og mission netop ikke der, hvor mennesket virkeligt befinder sig, geografisk og sociologisk. I selve begrebet sendelse ligger bevægeligheden, sendelsen til verden, til mennesket; og når mennesket «flytter», må sendelsen gå hen til det «nye» sted.

Men hvordan gøre det? Vi ser nødvendigheden af denne bevægelighed, og vi har vedtaget resolutioner om det ved vore konferencer, men hvordan gøre det i praksis? «Mission muss wieder Mission werden», blev der sagt for nogle år siden — hvad betyder det? Hvordan udformes dette i praksis på en sådan måde, at det ikke bliver en flugt fra virkeligheden (også den kirkelige virkelighed)?

Og med dette krav om bevægelighed, om en dybere forståelse (også i det praktiske missionsarbejde) af missionens målsætning og væsen står vi i vore konkrete situationer. Vi arbejder i de allerfleste områder sammen med kirker, som er fuldt selvstændige eller er ved at blive det. Undertiden er disse kirker, rent menneskeligt og historisk set, resultatet af missionsens eget arbejde; vi er bundet til dem, og vort praktiske arbejde er indfanget i forholdet til denne eller disse bestemte kirker. Vi står hele vejen igennem i samarbeidssituationer, som rejser en lang række praktiske og teoretiske spørgsmål. Ved konferencen i Whitby udformedes slagordet «Partners in obedience»; adskillige vil sige idag, at vel var slagordet smukt, men det har ikke vist sig levedygtigt, og de fleste af os vil blankt indrømme, at det har vist sig uendelig svært at nå til dette fulde «partnership». Hvorfor? Var det blot på grund af de mange praktiske vanskeligheder, gamle traditioner, psykologiske bindinger osv.? Var det også, fordi vi ikke radikalt forstod, at der stod «in obedience»? Hvilken lydighed? — altså igen spørgsmålet om missionens målsætning — praktiseret og gennemført i en i mange henseender tolt ny situation. Var det også, fordi vi i missionsarbejdet ikke havde et klart syn på, hvad kirke er? Havde vi svært ved virkelig at tage den «unge» kirke helt alvorlig som kirke? Er disse i betydelig grad stadig vore spørgsmål.

Der er mange sider af sagen og mange spørgsmål, der skal gennearbejdes. Nedenstående er et første forsøg på at formulere nogle af dem.

(Her følger fire afsnitt, henholdsvis om 1. Kirkens selvstendighed, 2. Misjonen i en ny samarbeidssituasjon, 3. Misjon og/eller mellomkirkelig hjelp og 4. Hva er målsetningen for det

«humanitære arbeid» (skoler, sykehus osv.), som drives i forbindelse med misjonene? Nedenfor gjengis bare avsnitt 2. — *Red.*)

Missionen i en ny samarbejdssituation

a) Hvad betyder «sendende kirke» i samarbejdssituationen? På den ene side anvendet vi normalt udtrykket om den vestlige kirke (og mission), som sender personale og penge; og den unge kirke, som «modtager» dette, kalder vi den «modtagende» kirke. På den anden side er hele den grundlæggende forudsætning for dette «fællesskab i lydighed», at enhver kirke i selve det at være kirke er «sendt» og «sendende», hvadenten kirken er ung eller gammel. Hvem er det, denne «sendende» kirke er sendt til? Er det søsterkirken, eller er det verden? — Og hvad involverer dette at være sendt (i samarbejdet og fællesskabet) til verden for forholdet mellem disse samarbejdende kirker og missioner?

b) Også den unge kirke er «sendt» og «sendende». Hvordan når vi frem til at respektere hinandens lydighed? Kan en missions lydighed mod sin egen sendelse komme til at forhindre den unge kirke i at finde frem til sin egen lydighed og sendelse? Er der fare for, at vore missionsmetoder kan gøre den «ikke-autonome» kirke til noget andet end kirke? — Og er der fare for, at den autonome kirke kan gøre missionen til noget andet end mission?

I samme forbindelse ligger også en hel række praktiske spørgsmål, som har meget vidtgående principielle konsekvenser.

c) På hvilken måde spiller de finansielle spørgsmål ind i dette samarbejde? Er der et direkte forhold mellem autonomi og selvunderhold? Er det rigtigt for missionen successivt at formindske sine forpligtelser, f. eks gennem en årlig procentvis nedskæring af de finansielle tilskud til den unge kirke med den hensigt at fremme kirkens selvunderhold? Er der en fare for, at arbejdet i den større sammenhæng i virkeligheden lider gennem en sådan politik? Hvordan undgås faren for, at missionen (kirken fra Vesten) reelt kommer til at kontrollere den unge kirke gennem budgetterne og gennem de personlige resourcer, som stilles til

denne kirkes rådighed? Hvordan udøves i det hele taget en *ansvarlig* finanspolitik i dette samarbejdsforhold?

d) At den unge kirke er selvstændig, betyder det, at den sendende kirke (her forstået som missionen fra Vesten) afholder sig fra at udøve nogen form for indflydelse på den unge kirkes policy? Hvad betyder her ansvarligt samarbejde mellem kristne søsterkirker? Hvad indbefattes i dette «ansvarlige samarbejde» (dette at være medarbejdere på hinandens tro!) — indenfor f. eks. den unge kirkes egen opfattelse af sin missions forpligtelse? — indenfor det økumeniske spørgsmål, (hvor det kommer til at omfatte den unge kirkes eget forhold til andre kirker og de økumeniske og konfessionelle verdensorganisationer)? Hvordan nås et virkeligt ansvarligt samarbejde med fuldt åben og fri samtale om disse spørgsmål?

e) I områder af den art, som er antydet ovenfor, stilles så spørgsmålet: I hvilken grad og på hvilken måde planlægger vore egne missionsstyrelser deres arbejde og missionspolicy i virkelig ansvarlig og direkte samtale med de respektive unge kirkers ledelser? Er en sådan fælles planlægning og samtale praktisk mulig, og er den ønskelig? Hvilke erfaringer findes af den art?

f) Skal den unge kirke føle sig forpligtet til af historiske, økonomiske og andre grunde at fortsætte de virksomhedsformer, som er overtaget fra missionens arbejde? (adskillige af disse institutioner var utvivlsomt både tidssvarende og nødvendige, da de blev startet. Desuden er det sikkert også rigtigt at huske, at det samme spørgsmål — omend måske i en anden form — kan eksistere i vore egne kirker hos os. Sagen drejer sig altså ikke først og fremmest om en ung kirkes stilling overfor missionens tradition, men om kirkens strukturelle bevægelighed til at møde Guds kald i situationen idag). Kan det tænkes, at den unge kirke i sin egen situation og med sin egen baggrund har en anden opfattelse af, hvad dens egen missionerende forpligtelse i virkeligheden er, og hvilken form den skal tage, end den opfattelse, som er repræsenteret i den fremmede mission? Hvad vil noget sådant betyde for det ansvarlige «partnership in obedience»?

g) Hvor står missionæren i dette samarbejde? Har den kirke, som sender missionæren, pligt til at give udtryk for sin egen missions kaldelse f. eks. ved missionærens placering i kirkens arbejde? — Eller ligger hele dette ansvar udelukkende på den modtagende kirke? Hvad er missionærens plads og opgave i den unge kirke?

h) Samarbejdet mellem sådanne søsterkirker berører jo ikke blot den unge kirke i Asien og Afrika, men også kirken (og missionen) i Vesten. Har den unge kirke — i dette «fællesskab i lydighed» — også et ansvar for kirken i Vesten? — Og på hvilken måde kan den unge kirke få mulighed for at udøve dette ansvar? Står kirken i Vesten i sin egen missionerende situation med sin egen missionerende forpligtelse? — Og i så fald, hvad betyder da dette «fællesskab i lydighed», og hvad har den unge kirke ud fra sin baggrund og sin erfaring at give os her?

i) I forbindelse med hele samarbejdssituationen rejser der sig også et andet spørgsmål. Når talen er om «fællesskab», tænker vi ofte på vore normale situationer, hvor det almindelige er, at der er et «to-sidigt» forhold mellem een mission (kirke) i Vesten og een kirke i Asien eller Afrika, et forhold, som er vokset op og ud af selve denne missions historie, som — rent menneskeligt set — har været med til at bygge denne kirke op.

Er det muligt, at det ville være langt sundere at have «flersidige» forhold, fremfor disse to-sidige? Er der psykologiske og åndelige spændinger i det to-sidige forhold (bundet i hele den historiske baggrund, i traditioner osv.), som faktisk forhindrer, at man i dette forhold kan komme frem til et virkeligt frit og sundt samarbejde og kan blive løftet ud af dette indbyrdes forhold til hinanden?

Hvis vi skal bort fra disse begrænsede to-sidige forhold, er da det eneste alternativ et arbejde centraliseret ind gennem en verdensorganisation? — Eller findes der sundere mellemveje?

B. *Missionernes ansvar i deres egne hjemlande*

Missionsopgaven eksisterer overalt. Vore afro/asiatiske søsterkirker vægter sig imod, at der bare skal drives mission hos dem

på den måde, som vi i det foregående har diskuteret. Vor opdeling mellem missionsopgaven herhjemme og derude har jo hovedsageligt været praktisk betinget. Det er dog ikke bare de andre, men også vi herhjemme, som står i en ny missions-situation, og hvor vi måske har svært ved at se dette i vore egne kirker, påpeger de den nye situation for at hjælpe os til at se den verdensomspændende missionsopgave, dvs. den opgave, som bl. a. de nordiske kirker har indenfor deres egne arbejdsområder.

Det er ganske naturligt, at den nye missions-division indenfor Kirkernes Verdensråd hedder «Division for Verdensmission og Evangelisation», og det er her fuldt akcepteret, at begrebet mission ikke blot er relevant i en asiatisk/afrikansk og sydamerikansk sammenhæng, men at dette omfatter hele verden, altså også de vesterlandske kirker; dette er ganske enkelt en konsekvens af et kirkesyn, som klart ser kirkens — det ene folks — opgave i den ene verden.

På den baggrund må vi stille spørgsmålet om, hvad der idag er målsætningen for vore missioners såkaldte hjemmearbejde. Er målsætningen udelukkende den at informere om det såkaldte ydremissionsarbejde — gennem film, lydbånd, farvelysbilleder, bøger til højtlesning, tryksager osv. — for derigennem at skabe missionskærlighed, at samle penge ind til vore missionsbudgetter og at rekruttere fremtidige missionærer? Eller mener vi desuden — og måske i første række — at målsætningen må være i videste forstand at stille spørgsmålet om, hvad det idag betyder at være missionerende kirke, hvadenten denne missionerende kirke står i en asiatisk sammenhæng eller i en skandinavisk sammenhæng.

Hvis vi taler om selvstændige afro/asiatiske søsterkirker, så må dette medføre, at vi respekterer deres selvstændighed, — også i den forstand, at vi forsøger at lære af deres erfaringer netop som kirke og at lade dette få konsekvenser for vor egen kirkeforståelse.

Integrationen mellem mission og kirke er ikke i første række et organisatorisk spørgsmål, men et spørgsmål, om vi ansvarligt vil lære i fællesskab at dele og at leve selve missionsforpligtelsen ud indtil jordens ender. Integrationen stiller den evangelisato-

riske målsætning frem for hver enkelt kirke: fra kirke- til verden- med evangeliet.

Den nye situation for missionen er imidlertid ikke bare karakteriseret af nye mellemkirkelige forhold. Vi stilles også på en ny måde ind i verden. Vi tvinges stadigvæk mere til at leve i et direkte åbent forhold til verden, hvis vi skal være i stand til at lytte os frem til verdens spørgsmål, og hvis vi skal være i stand til at kunne bringe evangeliet til denne verden, som er skabt af Gud. Vi kan med rette tale om den indskrumpede klode; storpolitiske afgørelser i een del af verden indvirker hurtigt på de praktiske arbejdsmuligheder i en anden del. Befolkningseksplosionen rejser spørgsmål om kirkens egen udvikling i forhold til de ikke-kristne verdensreligioners procentvist stadigt hurtigere fremvækst.

Men netop i samme grad, som vi erkender denne ny internationale situation, kommer vi i den situation, hvor vi selv må erkende, at vi har noget væsentligt at lære af andre kirker — også af kirkerne i Asien og Afrika. I denne sammenhæng har vore missionsorganer en ganske speciel ansvarsopgave i vort hjemlige kirkeliv. Vore søsterkirker i Afrika og Asien stiller spørgsmål, som vore missionsorganer idag må formidle og gøre brugbare i vore egne kirker. Disse spørgsmåls områder kan f. eks. henvise til kirkens funktion indenfor de nye sociologiske grupperinger i samfund — og til kirkens vidnesbyrd overfor alle dem, som idag med rette mener om sig selv, at de står udenfor kirken.

Med alt dette som baggrund har vi altså som missioner idag anledning til, og pligt til, at spørge, hvilken målsætning vore missioners hjemmearbejde har og skal have i selve den situation, vi står i, — således at kirkens missionsansvar kan fremtræde klart, både herhjemme og derude.

(Dokumentet behandler så «Nogle spørgsmål for videre studium og diskussion»: hovedsigtet for misjonens s. k. hjemmearbeid, konkretiseringen av misjonsforpliktelsen i den nye situasjon, forholdet mellem evangelisering og diakoni, kirkens forståelse av seg selv som misjonerende kirke osv., — samt, som punkt C under hoveddel II, «Spørsmål vedrørende metode». — *Red.*)